

Omgevingsadviesraad

Windpark Echteld Lienden

Verslag Omgevingsadviesraad Windpark Echteld Lienden

Datum: 14 november 2023

Locatie: *Appelcafé Gruun, Ommeren*

Aanwezig: *De aanwezigheidslijst wordt separaat toegezonden i.v.m. privacyoverwegingen*

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

Mededelingen:

- Een lid van de OAR kaart aan dat er geluidsopnames worden gemaakt van vergaderingen, terwijl hier nooit toestemming voor gevraagd, dan wel gegeven is. De voorzitter vraagt aan alle leden of er bezwaar is tegen het maken van geluidsopnames van vergaderingen. Drie leden hebben bezwaar. Dit is geen meerderheid, dus de voorzitter besluit dat geluidsopnames in de toekomst gemaakt mogen worden.
- Vattenfall vindt het kwalijk dat bewoners tijdens de recente bewonersavond informatie aanhaalden die in vertrouwelijkheid gedeeld was met de OAR. Dit ging onder andere over het concept MER. Een OAR-lid reageert dat er nooit getekend is voor die vertrouwelijkheid, dus dat dit legaal is. Een ander OAR-lid geeft aan dat de gemoederen en ook het mailverkeer hoog oplopen. Vattenfall vraagt of we kunnen nadenken voor de volgende keer hoe we willen samenwerken en hoe we willen omgaan met vertrouwelijkheid. De voorzitter concludeert dat de vertrouwelijkheid is geschonden en geeft aan dat in het belang van dit orgaan ieder lid over zoveel mogelijk, ook vertrouwelijke, informatie beschikt. Op het moment dat iets vertrouwelijk is, dien je dit te respecteren.
- Vattenfall deelt mee dat de 3D visualisaties van windpark Echteld Lienden op de bezoekerspagina staan. Sinds vandaag staan de molens die eerder onterecht waren weggehaald van windpark Buren weer terug in de visualisaties.

2. Vaststellen agenda en verslag 23 oktober

- De voorzitter stelt voor dat agendapunt 5 – financiële participatie - wordt doorgeschoven naar de volgende vergadering. Iedereen is akkoord. **(ACTIE)**
- Er zijn een aantal kritische e-mails binnengekomen. De voorzitter geeft aan dat deze behandeld worden tijdens agendapunt 6.

Verslag 23 oktober:

- Er wordt aangegeven dat bij agendapunt 5, betreft de vijfde bullet, geen antwoord wordt gegeven op de vraag over vleermuizen. Ook is dit niet opgenomen als actiepunt. Vattenfall gaat dit checken. **(ACTIE)**
- Een OAR-lid vindt het opmerkelijk dat sommige huizen ontbreken in het concept MER, bijlage 6. Vattenfall gaat dit checken. **(ACTIE)**

Actielijst

Een aantal acties zijn afgewerkt. De volgende staan nog open:

- Plannen over mogelijke verbreding A15 blijft staan.
- Aanvliegroute Schiphol blijft staan.
- Vattenfall gaat de geluidscontourkaartjes delen met de heer Rietveld. **(ACTIE)**
- De exacte duurzame energiedoelstellingen zijn opgezocht: het energiedoel is 1,2 terawattuur. Daarvan is 0,75 terrawattuur uit wind. Alle windprojecten in de regio lopen niet of heel stroef, met uitzondering van windpark Echteld Lienden. Deze staat in de boeken voor 0,140 terrawattuur.
- Een OAR-lid geeft aan dat sommige afbeeldingen uit het concept MER onleesbaar zijn. Het gaat om de afbeeldingen 3.2, 3.5, 4.5, 4.6, 4.7, 4.11 en 4.12. De afbeeldingen zijn te klein en onduidelijk. Het lid geeft aan haar eigen huis hier niet op te kunnen vinden.
- Twee OAR-leden willen met hun naam van de website afgehaald worden. **(ACTIE)**
- Een OAR-lid komt terug op de vertrouwelijkheid waar het in agendapunt 1 even over ging: 'Op het moment dat ik aangesproken word als vertegenwoordiger, wat kan en mag ik dan zeggen? Vattenfall geeft aan dat je meer mag vertellen dan het feit dat je OAR-lid bent, want het proces is transparant. Zo worden alle verslagen ook gedeeld. Als er iets gedeeld wordt wat vertrouwelijk moet blijven, dan wordt dit duidelijk aangegeven. Daaromheen is iedereen vrij om het gesprek aan te gaan.

3. Ingekomen stukken

Er zijn meerdere e-mails als ingekomen stuk binnengekomen.

4. Terugblik informatieavond III

Volgens een lid was de algehele stemming gedurende de laatste bewonersavond 'niet mals'. Er was veel emotie. Andere reacties vanuit OAR-leden waren:

- "Het was een slechte avond. Er werd één uur van de 2,5 uur besteed aan hoe je geld kunt verdienen aan het park en daardoor was er veel te weinig ruimte voor de 'echte zaken'. Dat vind ik een hele kwalijke zaak. Tevens werden de bewoners vaak afgekap. Dat was de tendens van de hele avond en dat vond ik niet oké. Het was eenrichtingsverkeer."
- "De opmerking van de gedeputeerde 'ze moeten toch ergens komen' vond ik heel dom. Ik heb contact opgenomen met het partijbureau van BBB. Ik maak me namelijk grote zorgen om de stuurgroep waar zij straks voorzitter van is. De samenstelling van de stuurgroep bestaat uit gedeputeerde Ans Mol, twee wethouders, twee mensen vanuit Vattenfall, twee mensen vanuit de Energiecoöperatie en nog een adviseur; dat vind ik geen democratische samenstelling." → Vattenfall zegt hierop dat zij mensen ook individueel spreken, iedereen krijgt spreektijd en we proberen continue met mensen in gesprek te gaan, ook hen die niet op de avond aanwezig waren. De voorzitter geeft aan dat het goed is als dit gebeurt. Het gaat er uiteindelijk om dat mensen goed geïnformeerd worden. → Het OAR-lid zegt hierop dat in de

media stond dat van een raadslid van de gemeente Buren de mond gesnoerd is. → De voorzitter adviseert om bij de volgende informatieavond aan te geven dat Vattenfall individueel met mensen in gesprek gaat.

- “Vattenfall treedt naar buiten door op de website te zetten dat er wat kritische vragen waren, maar dat waren er heel veel. Dat moet je ook zo vertalen op de website.” → De voorzitter: Het is belangrijk om duidelijk te maken op zo’n avond dat niet op iedere vraag uitgebreid antwoord gegeven kan worden, maar dat mensen na afloop thuis opgezocht worden om de duidelijkheid te geven die ze willen hebben. Er leeft op dit moment een groot wantrouwen naar alles wat met de overheid te maken heeft, dus probeer burgers zo goed mogelijk te informeren. Geef tijdens een vergadering aan dat je zo nodig terugkomt aan de keukentafel. Ik weet dat dit in de praktijk gebeurt, maar het is goed om dit op een avond duidelijk te maken.
- “In Echteld waren bij de eerste informatieavond te weinig formulieren en pennen, waardoor niet iedereen heeft kunnen meedoen. Er zijn dus ook weinig opmerkingen gekomen op de posters die er hingen. Terwijl er meer dan 100 mensen aanwezig waren.”

Provincie reageert:

- Je doet het zo’n avond eigenlijk nooit goed, we hadden een heel vol programma. Het is moeilijk om een goede balans te vinden tussen heel veel vragen beantwoorden en veel informatie bieden. De beslissing om een windpark te ontwikkelen is een uitkomst van een besluit van de Provinciale Staten. Die hebben vastgesteld dat de afspraken uit de RES uitgevoerd moeten worden. Daar is een windpark een onderdeel van.
- De stuurgroep is geen democratisch orgaan, maar een adviesorgaan voor het bevoegd gezag. Het idee is dat er zoveel mogelijk gezamenlijk tot een besluit kan worden gekomen. Het is niet zo dat beslissingen worden genomen op basis van de meeste stemmen gelden.
- Wat betreft de motie van het raadslid: Bas Vollebregt heeft direct contact opgenomen met het raadslid en daar is een goed e-mailgesprek uit voortgekomen. Binnenkort gaan wij in gesprek met dit raadslid en met de VVD-fractie.
- Een OAR-lid vraagt zich af waarom er geen afvaardiging van de OAR in de stuurgroep zit. → Provincie geeft aan dit een goed idee te vinden en gaat dit bespreken en voorleggen aan de gedeputeerde. **(ACTIE)**
- De Energiecoöperatie stoort zich er erg aan dat steeds gedacht wordt dat zij onder één hoedje spelen met Vattenfall. “Wij zijn er echt voor de omwonenden, of het energiepark er nou wel of niet komt. Of het er komt, dat bepaalt het proces. Wij niet.”
- Een OAR-lid herhaalt een stuk uit een artikel in de *Gelderlander*: ‘Overlast zal er zijn, zoals geluidsoverlast en aantasting van het landschap. Maar er valt voor de omwonenden ook financieel voordeel te behalen.’ Dus voor geld moeten wij maar slikken?” → De Energiecoöperatie geeft aan dat zij niet gehoord zijn. “We hebben geen reflectie kunnen geven, dus daar kunnen wij niks aan doen. Het bedrag van 800 euro klopt niet. → De voorzitter geeft aan dat wanneer feiten niet kloppen, zij het blad hier wel op aan mogen spreken.

5. VKA (was punt 6)

Op 24 november is de vergadering van de stuurgroep. Op 17 november worden alle stukken verzonden. Het advies over het VKA moet dus voor 17 november op het provinciehuis liggen. Een aantal leden zijn bij elkaar geweest van het bewonersplatform. De heer Rietveld vertelt over de advisering vanuit de OAR:

De kaders voor het advies zijn dat als de turbines er komen, deze niet slechter moeten zijn dat wat er nu staat. En op een locatie waar ze de minste overlast veroorzaken. Wat ik mis in de MER is informatie over hoeveel huizen per turbine geraakt worden en in welke mate. Het voorstel is om de

vier huidige turbines te veranderen in vier hele grote turbines die meer energie opleveren. Liever niet zoals de huidige turbines die het meeste naar het westen of te veel naar het noorden staan, want die raken veel huizen. Er moet goed gekeken worden naar de plaatjes en huizen in het MER, want als je kijkt naar geluidsgevoelige objecten bij Lingemeer zijn deze niet gekenmerkt als geluidsgevoelig." → Vattenfall geeft aan dat alle woningen op de objectenkaart nog eens gecheckt worden om na te gaan of alles juist gekenmerkt is qua geluidsgevoeligheid. **(ACTIE)**

Volgens de heer Rietveld is het aantal turbines belangrijker dan de hoogte. Het liefst hebben we vier kleine die je niet ziet. Maar als we uitkomen op vier turbines die goed gepositioneerd zijn, waardoor de overlast niet meer wordt dan de huidige turbines, dan gaan we graag de discussie aan over de positionering. Dit gebied is altijd getracht om de grote infrastructuur te behouden. Als je de turbines juist positioneert, zorgt dat voor een homogene omgeving. Het lijkt erop dat vier turbines het maximale is, als we geen extra overlast willen produceren. Probeer dan wat meer energie uit die vier te halen om toch te komen tot een fatsoenlijke opbrengst. Met dit voorstel hebben we een oplossing waarvan ik denk dat het bij iedereen de minste weerstand oplevert. → Vattenfall: We proberen met de ontwikkeling zeker te kijken naar de wensen van de omgeving, maar er is ook een opwekdoelstelling te behalen. Welke overwegingen kun je daarin meenemen?

De heer Rietveld: de doelstelling van de energieopgave is best moeilijk om hier te behalen. Als je verder gaat dan het draagvlak in dit gebied reikt, omdat je een hogere doelstelling wilt behalen, moet je het gevecht met het gebied aan. → De voorzitter reageert: als alle belangen, waaronder de opwek, overwogen worden en we behalen op veel punten een goede score, maar minder punten op de opwek, wordt dat ook begrepen. Die 50 megawatt is geen doel op zich.

Een OAR-lid geeft aan dat de commissie MER gevraagd heeft niet alleen te kijken naar de opwekdoelstelling, maar ook naar de leefbaarheid. → Provincie geeft aan dat de opwekdoelstelling een van de belangen is, maar inderdaad niet de enige. Het is een afweging van heel veel verschillende aspecten. Deze doelstelling is democratisch tot stand gekomen en vastgesteld door o.a. de raden van Neder Betuwe en de Provinciale Staten.

Een OAR-lid vraagt zich af: er is een bouwbesluit geweest waarin staat dat alle gebouwen zonnepaneelbestendig moeten zijn. Intussen heeft de overheid besloten dat de opwekcapaciteit op de Noordzee vergroot gaat worden. Er staat dat in 2030, met de plannen zoals die nu internationaal zijn afgesproken, 75% van de energiebehoefte verkregen zal worden uit de Noordzee. Waarom moeten er hier dan per se 3 molens bijgezet worden? → Provincie: we hebben in het beleid t/m 2030, in de energiestrategie (valt onder het klimaatakkoord), bepaalde doelstellingen voor wind op land en op zee afgesproken. En die moeten leiden tot de afgesproken CO2-reductie. → De heer Rietveld: het blijft een belangenafweging en die moet op een gegeven moment gemaakt worden. De leefomgeving geeft terug wat de maximale rek is om draagvlak te kunnen bieden. Een OAR-lid: Vattenfall dwingt ons om voor 17 november een richting te geven, maar onze info is nog niet volledig.

OAR-lid: wat betreft het draagvlak; wat betekent dit wanneer mensen permanent tegen zijn en die misschien niet hun handtekening zetten onder dit advies? → De voorzitter: de OAR is op enig moment ingesteld met de bedoeling om tot een goede afweging van alle belangen te komen, maar ook met het doel om tot een voorstel te komen dat kan rekenen op maatschappelijk draagvlak. Deze groep kijkt wel degelijk naar een optie waarin een aantal molens acceptabel is. Het is aan de anderen om te zorgen zo dicht mogelijk te komen tot de gewenste opbrengst. Dat is niet aan ons. Provincie: het is goed om te beseffen dat als jullie een advies uitbrengen als individu aan de stuurgroep, dit niet in de weg staat om straks in de beroepsfase alsnog een beroep in te dienen tegen het besluit. → De voorzitter vult aan dat het ten alle tijden vrijstaat om als particulier bezwaar aan te tekenen. → Provincie: de Raad van State doet een marginale toetsing en kijkt naar motivatie

en argumentatie. Het gaat niet om wie wanneer wat heeft gezegd, maar kijkt puur naar ruimtelijke ordening en regels. Als er straks een besluit is genomen waar je het niet mee eens bent, ben je vrij om alsnog een beroep in te dienen.

Provincie dankt alle leden van de OAR voor de tijd en moeite die zij genomen hebben om tot een advies te komen. Provincie gaat zich als bevoegd gezag nu beraden. → De voorzitter geeft aan dat het advies voor aanstaande vrijdag, 17 november, op hoofdlijnen bekend moet zijn. Het advies kan wel nader ingevuld worden met als deadline vrijdag 24 november. **(ACTIE)**

Een OAR-lid leest haar ingezonden e-mail voor. Hiervoor heeft zij advies ingewonnen bij Klaas A. Bron, statenlid van de Provincie Gelderland. De heer Bron heeft geadviseerd over wat er niet schort aan het concept. Zijn adviseringen staan in de ingezonden e-mail. (mail van 12 november). Het OAR-lid gaat niet mee in het advies voor het VKA.

De voorzitter geeft aan dat de met bijlage van de heer Bron, evenals alle andere binnengekomen e-mails, worden toegevoegd aan het advies. De heer Rietveld zal hierna tot een advies komen. **(ACTIE)**

De heer Rietveld geeft aan dat er nog een aantal vragen uitstaan bij Vattenfall. De vragen waar antwoord op is, zal hij delen met de groep. Daar waar nog onzekerheden zijn in de vragen, zullen niet in het advies worden opgenomen. Zoals het goed kunnen beoordelen van de positie van turbines, hier mist nog informatie over de eventuele hinder. Het advies is op hoofdlijnen. → Een OAR-lid stelt voor om de datum op te schuiven i.v.m. ontbrekende informatie. → De voorzitter geeft aan dat de datum opgedeeld is, waarbij de 17^e bedoeld is voor de hoofdlijnen met de kanttekening dat dit niet het eindadvies is, maar nog nader ingevuld wordt. De 24^e is de datum van het volledige advies.

De heer Rietveld geeft aan dat het advies op dit moment waarschijnlijk zal gaan over twee turbines ten noorden en twee ten zuiden. → Een OAR-lid vindt het niet eerlijk dat Rietveld nu moet rennen, terwijl de informatie niet op tijd is aangeleverd. → Voorzitter: als er geen draagvlak is, hebben we een probleem. Dus ik denk dat we het voorstel van de heer Rietveld moeten volgen om op hoofdlijnen dat signaal af te geven. Dan is het aan de stuurgroep of ze daar wel of niet in mee willen bewegen.

De OAR wil dat Provincie de informatie van de heer Bron onderzoekt. Provincie gaat de e-mail doornemen. **(ACTIE)**

Vattenfall geeft aan dat de impact op huizen, de contourplaatjes, al zijn laten zien, ook op de bewonersavond en tijdens het ontwerpplatform. Deze zijn nu ook openbaar. Een OAR-lid geeft aan deze informatie niet gezien te hebben. Vattenfall gaat dit opnieuw opsturen naar alle leden **(ACTIE)**. De heer Rietveld probeert uiterlijk vrijdag 17 november een advies op hoofdlijnen bij provincie in te dienen. Hij geeft aan dat dit onder voorbehoud is, want het moet nog wel langs de groep. → Provincie geeft aan later insturen eventueel zou kunnen maar het is wel handig te weten wanneer dat is. → De heer Rietveld stuurt het vrijdag 17 of woensdag 22 november. **(ACTIE)**

Provincie vraagt of de OAR kan nadenken wie er bij de stuurgroep vergadering op 24 november zou willen aansluiten. Dan kan Duco van Dijk dit meenemen naar het overleg met de gedeputeerde. **(ACTIE)**

De voorzitter vraagt wanneer er naar buiten gecommuniceerd mag worden over het advies. → De heer Rietveld geeft aan eerst de reactie van de stuurgroep af te wachten, voordat de beslissing openbaar wordt gemaakt. Rob Rietveld houdt dit in de gaten.

6. Rondvraag

Er waren nog een aantal vragen/opmerkingen vanuit de OAR-leden:

- “Wat is de officiële vraag van de stuurgroep aan de OAR? Wij hebben bijvoorbeeld nog geen VKA gezien, behalve het ontwerp van 9 turbines waarvan er 8 in gedachte zijn.” → Provincie geeft aan dat de stuurgroep geen concrete vraag ten opzichte van het voorkeursalternatief geformuleerd heeft. Het advies vanuit de OAR moet binnen de gegeven kaders zijn.
- Er worden zorgen geuit betreft de *Lden* systematiek, omdat hier gewerkt wordt met gemiddelden. “Welke garantie hebben we dat we beschermd worden tegen piekgeluiden? En dat een aantal omwonenden geen hinder of gezondheidsschade zal ondervinden?” → Provincie geeft aan dat turbines geen piekgeluiden veroorzaken. Bij windkracht 3 à 4 draait een turbine op z’n maximale toeren. Er zijn geen uitschieters naar boven. → Rob Rietveld neemt dit mee als wens.
- De wens is om de volgende keer een andere vergaderzaal te huren voor de OAR-vergadering. “Het is lastig te volgen in deze ruimte”.
- “Hoe staat het met het zee-arend verhaal?”
- “Kunnen OAR-leden een reis/onkostenvergoeding krijgen?”
- Een OAR-lid heeft een aanbod gekregen van een onafhankelijke deskundige die een lezing aan deze groep wil geven over de effecten van windmolenparken. “Waarom is er geen budget voor de OAR?” → De voorzitter geeft aan dat deze namen doorgegeven kunnen worden aan Vattenfall. → Provincie geeft aan dat de heer Rietveld ook als deskundige wordt ingehuurd en wordt betaald door de provincie. Duco van Dijk: Wij als overheid moeten ons baseren op de meest actuele wetenschap. Zodat we in de pas lopen met de rest van Europa. Dit wordt getoetst bij de Raad van State, daar mag u een beroep op hebben en dan wordt daarop gereageerd. We zijn nu bezig om binnen de wetenschappelijke kennis en kaders een windpark te ontwikkelen. We zijn niet bezig om fundamentele wetenschappelijke discussie te voeren. → Vattenfall zal met de heer Heiligers spreken of deze deskundigen uitgenodigd worden, al dan niet betaald. Vattenfall faciliteert namelijk de OAR. **(ACTIE)**
- “Er zijn een aantal aanwijzingen dat er gezondheidsrisico’s zijn. Het bewijs voor gezondheidsschade op de lange termijn is nog niet uitgesloten.” → Provincie geeft aan dat alle claims die bij de Raad van State zijn binngekomen, zoals geluids- of gezondheidsschade, zijn afgewezen.
- “Hoe ziet een omgevingsovereenkomst bij schade eruit? Ik denk dat we op basis van de huidige inzichten wat boetebepalingen in die overeenkomst moeten stellen. En misschien iets over waardedaling bij woningen”?

Volgende bijeenkomst OAR

Donderdag 14 december staat een nieuwe OAR-vergadering gepland. Agendapunten voor deze bijeenkomst zijn onder andere de omgevingsovereenkomst, de financiële participatie en een terugblik op de stuurgroep.

Actielijst Omgevingsadviesraad Windpark Echteld – Lienden

Datum	Actie	Deadline	Actiehouder	Status
14 november	Agendapunt 5 doorschuiven naar OAR-vergadering op 14 december 2023	14 december	Vattenfall	
14 november	Graag reactie op agendapunt 5, bullet 5, van notulen 23 oktober 2023	14 december	Vattenfall	
14 november	Check op het ontbreken van sommige huizen in het concept MER, bijlage 6.	14 december	Vattenfall	
14 november	Graag geluidscontourkaartjes delen met de heer Rietveld	Z.s.m.	Vattenfall	Voltooid op 9 november*
14 november	Graag enkele namen OAR-leden van de website afhalen.	Z.s.m	Vattenfall	Voltooid op 15 november*
14 november	Voorstel om een afgevaardigde van de OAR aan de stuurgroep te laten deelnemen bespreken met gedeputeerde	14 december	Provincie	
14 november	Alle woningen op de objectenkaart checken op het juiste kenmerk van geluidsgevoeligheid	14 december	Vattenfall	
14 november	Advies voor de VKA op hoofdlijnen insturen naar Provincie	17 november	De heer Rietveld	
14 november	Definitief advies voor de VKA insturen naar Provincie	24 november	De heer Rietveld	
14 november	Graag de binnengekomen e-mails, waaronder van OAR lid, toevoegen aan het advies	17 november	De heer Rietveld	
14 november	Graag de informatie van de heer K.A. Bron onderzoeken.	14 december	Provincie	
14 november	Graag de contourplaatjes delen met alle leden	z.s.m.	Vattenfall	
14 november	Nadenken wie van de OAR aan de stuurgroep wil deelnemen	14 december	OAR	
14 november	Met de heer Heiligers bespreken welke deskundige kan worden uitgenodigd om de OAR te informeren	14 december	Vattenfall	

*Alle acties met status 'voltooid' worden bij de volgende vergadering van de actielijst gehaald.